

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

7/26858 GK 144

2025 AİLE YILI

Sayı : E-69602026-610-00109486266 / 0110 178710
Konu : Soru Önergesi (7/26858)

11.06.2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21.04.2025 tarihli ve 43452547-120.07.04-E.1615003 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Diyarbakır Milletvekili Sayın Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU tarafından verilen 7/26858 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı (4 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: 04931FC5-278C-41D3-B378-969887BE2F3D

<https://www.turkiye.gov.tr/ticaret-bakanligi-ebys>

Adres: Üniversiteler Mahallesi, Dumlupınar Bulvarı, Eskişehir Yolu

9.km,No:151,Çankaya/ANKARA

Faks No: (0312) 449 1341

e-Posta: stajtejisoruonergeleri@ticaret.gov.tr

İnternet Adresi: www.ticaret.gov.tr

KEP Adresi: stratejigelistirmebakanligi@gtb.hs01.kep.tr

Ayrıntılı bilgi için:
Soru Önergeleri Şubesi

Telefon No: (0312) 449 1342

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Diyarbakır Milletvekili Sayın Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU'na Ait 7/26858 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-9) İhracatımızın son 5 yılında en fazla ihracat yapılan sektörlerimiz, otomotiv endüstrisi, kimyevi maddeler ve mamülleri, elektrik ve elektronik, hazır giyim ve konfeksiyon ile çelik sektörleri olmuştur.

Türkiye'yi daha güçlü, rekabetçi ve sürdürülebilir bir ekonomik yapıya kavuşturma hedefi doğrultusunda, 2025 Yılı İhracat Eylem Planı hazırlanmıştır. Ülkemizi küresel ticarete stratejik bir aktör haline getirme vizyonumuzun somut bir göstergesi olan söz konusu Eylem Planı; mal ve hizmet ihracatını artıracak yeni destek mekanizmalarından, projelerden ticari diplomasının güçlendirilmesine, gümrük süreçlerini kolaylaştıracak faaliyet ve projelerden ihracat finansmanına yönelik yenilikçi çözümlere kadar geniş bir yelpazede olan 77 adet eylem ile etkin bir şekilde uygulanmaktadır.

Sürdürülebilir ihracat hedefi doğrultusunda katma değerli, inovatif, teknoloji yoğun ürünlerin ihracatını artırarak ürün ve pazar çeşitliliğini sağlamayı teminen ihracatçı firmalarımız, fuar desteklerinden tasarıma, Turquality'den Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi (Ur-Ge) projeleri ve e-ihracata, Küresel Tedarik Zinciri Yetkinlik Projesi Desteği (KTZ) projelerinden sektörel ve genel nitelikli ticaret heyetlerine kadar ihracatın her adımında desteklenmektedir. Nitekim, 2024 yılında mal ve hizmet ihracatını desteklemek amacıyla toplam 24,7 milyar TL'lik kaynak ihracatçılarımızın kullanımına sunulmuş olup, 2025 yılında ise 25,5 milyar TL'si mal, 7,3 milyar TL'si hizmet ihracatına yönelik olmak üzere yaklaşık 33 milyar TL'lik bir bütçeyle firmalarımız çok daha etkin bir şekilde desteklenecek, ihracatçılarımızın rekabet gücü üst seviyelere taşınacaktır.

Finansman çözümlerinin çeşitlendirilmesi ve erişilebilirliğin artırılması, ihracatçılarımızın büyüme potansiyelini en üst düzeye çıkarmanın anahtarıdır. Bu noktada Bakanlığımızca, ihracatçılarımızın önünü açacak, onların dünya pazarlarına daha güvenle açılmalarını sağlayacak güçlü bir finansman altyapısı oluşturmak amacıyla, Türk Eximbank, Türk Ticaret Bankası ve İhracatı Geliştirme Anonim Şirketi (İGE A.Ş.) başta olmak üzere ilgili tüm kurum ve kuruluşlar ile birlikte çalışmalara yoğun bir şekilde devam edilmektedir. Bu kapsamda;

-Türk Eximbank, 2024 yılında ihracatçılarımıza sağladığı 48,7 milyar dolarlık destekle önemli bir güç kaynağı olmuştur. Eximbank, 2025 yılı için bu desteği 52 milyar dolara çıkarma hedefiyle, ihracatçılarımızı küresel ticarete daha rekabetçi kılmak adına kararlılıkla yoluna devam etmektedir.

-Kredi garanti ve kefalet uygulamaları yoluyla ihracatçılarımızın her türlü finansman ihtiyacının giderilmesine katkı sağlamak ve finansmana erişim imkânlarını genişletmek amacıyla kurulan ve 2022 yılında faaliyete geçen İGE A.Ş. ile de bugüne kadar ihracatçılarımızın 127,9 milyar TL'lik kredisine 111,6 milyar TL (29.04.2025 tarihi itibarıyla) kefalet sağlanmıştır. Önümüzdeki dönemde de ihracatçı firmalarımızın çeşitli kredi ve destek imkânlarından daha fazla yararlanabilmeleri noktasında, sadece ihracatçılarımızın erişimine açık olan İGE A.Ş.'nin daha fazla rol oynaması için çalışmalara devam edilecektir.

Ayrıca, 2022 yılında Bakanlığımız, Türk Eximbank ve İGE A.Ş. iş birliğiyle hayata geçirilen prefinansman modeli ile ihracatçılarımıza sunduğumuz finansman imkânları güçlendirilmiştir. Bu model sayesinde, uygun görülen ihracatçılarımız, Türk Eximbank'a kredi başvurusunda bulunarak öncelikli değerlendirme avantajından yararlanabilmektedir. Bu

başarılı uygulamadan hareketle, kısa süre önce faaliyetlerine yeniden başlayan Türk Ticaret Bankası ile yeni bir prefinansman modeli üzerine çalışılmaktadır.

Bakanlığımızca dünyanın her yerinde var olmaya önem verilmekte, dünyanın en uzak köşelerindeki ülkelerle dahi ticari ilişkilerimizi geliştirmek için adımlar atılmakta ve yeni stratejiler kurgulanmaktadır. Bu doğrultuda;

-Küresel ticaretin dinamiklerini daha iyi anlayarak, ihracatçılarımızı dünyanın daha uzak köşelerine taşımayı hedefleyen Uzak Ülkeler Stratejisi hayata geçirilmiştir. Bu Strateji ile ülkemizin ekonomik gücünün ve potansiyelinin daha geniş coğrafyalara yayılması ve 18 uzak ülkeye yönelik ihracatımızın 2028 yılına kadar 50 milyar dolara çıkarılması hedeflenmektedir.

-Ayrıca, ticaretimizin yoğunlaştığı bölgelerdeki gelişmeleri ve özellikle son dönemde hızla güçlenen ilişkilerimizin merkezinde yer alan Körfez ülkeleri başta olmak üzere, İslam ülkelerinin artan ekonomik ve ticari önemini göz önünde bulundurarak, “İslam İşbirliği Teşkilatı Üyeleri ile İhracatı Geliştirme Stratejisi” hayata geçirilmiştir. 2024-2028 dönemini kapsayan bu Stratejiyle, İslam İşbirliği Teşkilatı üyelerinin ihracatımızdaki %26’lık payının 2028 yılına kadar %30’a çıkarılması amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, Bakanlığımızca hayata geçirilmiş olan Basitleştirilmiş Gümrük Beyannamesi (BGB) uygulaması kapsamında, posta idaresi ile hızlı kargo taşımacılığı yapan şirketler Bakanlığımızdan aldıkları operatör yetkisi ile dolaylı temsilci olarak; belirli eşyanın gümrük beyanı dahil tüm gümrük işlemlerine ilişkin faaliyetleri takip ederek elektronik ortamda sonuçlandırmaktadırlar.

Mikro ihracat kapsamında değeri 15.000 avroyu, ağırlığı brüt 300 kilogramı geçmeyen eşyanın BGB kapsamında operatör hızlı kargo firmaları ve posta idaresi tarafından beyanı mümkün bulunmaktadır. Bu uygulama ile ihracatçıya aşağıda sayılan avantajlar sunmaktadır;

-Gümrük müşaviri ve vekâletname aranmaksızın eşyanın beyanı operatör tarafından gümrük işlemleri için herhangi bir hizmet bedeli almaksızın tamamlanmaktadır.

-Mikro ihracatta hızlı gümrükleme ve teslimat ile ihracatçıya uluslararası rekabet avantajı sağlanmakta, zaman ve parasal maliyetler azalmaktadır.

-İhracatçı birliğine üyelik zorunluluğu aranmamakta ve nispi aidat alınmamaktadır.

-İhracatçıya karayolu veya havayolu taşıma modu alternatifi sunularak zaman ve maliyet planlaması doğrultusunda seçim yapabilmesine imkân sağlanmaktadır.

-Ardiye ücreti alınmamaktadır.

-BGB ile yapılan bedelli ihracat, KDV iadesi ve ihracat kazancının %50’sinin gelir vergisinden muaf tutulması uygulaması kapsamındadır.

Bu uygulama sayesinde evde ürettiklerini küresel pazarlarda satmak isteyen girişimcilerimiz ve esnaflarımız neredeyse Türkiye içinde gönderi yapar gibi ürettiklerini yurtdışındaki alıcılara düşük maliyet ve yüksek hızla ulaştırabilmektedir.

Öte yandan, ticaret sicili kayıtları, 238 adet ticaret sicili müdürlüğü tarafından münferit olarak tutulmakta ve bu kayıtlara ilişkin bütün belgeler de buralarda saklanmakta olup, ticaret sicili işlemleri Bakanlığımız bünyesindeki Merkez Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS) üzerinden elektronik ortamda gerçekleştirilmektedir. MERSİS’te ticaret sicilinde tescil edilen ticaret şirketleri ile ticari işletmelere ilişkin bilgiler yer almaktadır. Diğer taraftan, MERSİS’te sektörlerle veya ölçeklere göre veriler ile işyerlerine ya da fabrikalara ilişkin bilgiler tutulmamaktadır.

Bu itibarla, Türkiye genelinde 2020-2024 yılları arasında aktif şirket, işletme ve şube sayıları aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Aktif Şirket, İşletme ve Şube Sayıları					
Ticari İşletme Türü	2020	2021	2022	2023	2024
Anonim Şirket	151.598	163.433	179.994	204.703	215.000
Limited Şirket	911.347	988.704	1.092.619	1.237.610	1.314.166
Kollektif Şirket	10.876	10.732	10.667	11.145	11.106
Komandit Şirket	1.932	1.915	1.910	1.992	1.992
Kooperatif Şirket	31.792	29.940	30.954	47.610	49.214
Ticari İşletme	680.378	655.553	642.372	618.050	609.838
Şube	213.514	229.496	252.166	272.375	296.654
Toplam	2.001.437	2.079.773	2.210.682	2.393.485	2.497.970

Esnaflık ve Sanatkarlık Bilgi Sistemi (ESBİS) kayıtlarına göre, Türkiye genelinde 2.254.239 esnaf ve sanatkar faaliyet göstermektedir. 2020-2025 yılları arasında ülkemizde bulunan esnaf ve sanatkar sayılarının yıllara göre değişimini gösteren tablo aşağıda yer almaktadır:

2020-2025 Yılları Arasında Esnaf ve Sanatkar Sayıları					
2020	2021	2022	2023	2024	2025
1.999.688	2.038.362	2.151.625	2.224.025	2.241.924	2.254.239

Bakanlığımızca, içinden geçilen her zorlu süreçte, esnaf ve sanatkarlarımızın ticari faaliyetlerinin korunması ve gözetilmesi ve meslek kuruluşlarımızca iletilen sorunların çözüme kavuşturulması için tüm imkânlarımız dahilinde çalışılmaya devam edilmiştir.

2020 yılında ortaya çıkarak dünyayı etkisi altına alan, büyük ölçekli ekonomileri ve çok uluslu şirketlerin bilançolarını dahi aşınmaya uğratan pandemi sürecinde Bakanlığımızca uygulamaya konulan farklı tiplerdeki hibe destekleri kapsamında 8,9 milyar TL'nin üzerindeki kaynak esnaf ve sanatkarlarımıza aktarılmıştır.

Yine ilgili dönemde, nakit akışlarının devamlılığını temin etmek üzere, Bakanlığımıza bağlı Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri (ESKKK) aracılığıyla veya doğrudan Türkiye Halk Bankası A.Ş. kaynaklarından esnaf ve sanatkarlarımıza faiz indirimli krediler sunulmaya devam edilmiştir. Pandeminin etkilerinin en yoğun şekilde ortaya çıktığı 2020-2021 yıllarında esnaf ve sanatkarlarımıza sağlanan kredilerin toplam tutarı 76 milyar TL olmuştur.

Söz konusu dönemde ayrıca, Bakanlığımızın girişimleri ve yapılan koordineli çalışmalar ile diğer pek çok önemli düzenlemenin yanında, esnaf ve sanatkarların kredi geri ödemelerine yönelik erteleme ve yapılandırma uygulamaları hayata geçirilmiş, vergi ve SGK primi ödemeleri gibi yükümlülükleri de ertelemeye tabi tutulmuştur.

Pandeminin etkilerinin sona ermeye yaklaştığı dönemden itibaren ise farklı bölgelerde tırmanan jeopolitik gerilim ve ortaya çıkan çatışma ortamı nedeniyle, ekonomiler, küresel ölçekte ilave olumsuz etkilere de maruz kalmıştır.

2002 yılından 2025 yılı Mart ayı sonuna kadar olan dönemde 4.397.379 adet kullandırım kapsamında toplam 595,2 milyar TL kredi sağlanmış olması da esnaf ve sanatkarlarımızın ticari faaliyetleri sürecinde nakit akışlarının desteklenmesi ve uygun geri ödeme koşullarını haiz finansmana kolay erişimleri bakımından ne derece önemli adımlar atıldığının göstergesi niteliğindedir.

Bakanlığımızın girişimleri neticesinde yapılan son düzenlemelerle faiz indirimli kredilere ilişkin önemli kolaylıklar hayata geçirilmiştir. Buna göre;

-İşletme kredilerinin üst limitleri 1 milyon TL'ye, yatırım kredilerinin üst limitleri ise 2,5 milyon TL'ye çıkarılmıştır.

-Kredilerin yıllık faiz oranı %25'e indirilmiştir.

-Azami 5 yaşına kadar ikinci el araç (otomobil, kamyonet, kamyon, minibüs, midibüs, otobüs vs.) alımları yatırım kredisi kapsamına alınmıştır.

-Esnafın kredi alabilmesi için ticari faaliyetine başlangıç süresinden itibaren geçmesi gereken 6 aylık süre 3 aya düşürülmüştür.

-ESKKK vasıtasıyla verilen kredilerin daha önce 3 ay olan azami taksit ödeme vadesi isteğe bağlı olarak 6 aya kadar uzatılmıştır.

-Kredilerin geri ödeme vadesinde de bir düzenleme yapılmış olup 36 ay olan toplam kredi geri ödeme süresi genişleterek 48 aya yükseltilmiştir.

Bakanlığımızca, içinde bulunduğumuz dönemde de, yürüttüğümüz rutin iş ve işlemlerin yanında, esnaf ve sanatkârlarımızın karşılaştıkları sorunlara diğer kurum ve kuruluşlar ile iş birliği içerisinde çözümler sunulması için çalışmalara aralıksız şekilde devam edilmekte, sektörlerimizdeki tüm gelişmeler meslek kuruluşlarımızla koordineli şekilde yakından takip edilmektedir.

Bununla birlikte, Bakanlığımızca, esnaf ve sanatkârların kısa, orta ve uzun vadeli sorunlarına çözümler üretmek ve rekabet güçlerini artırmak amacıyla Esnaf ve Sanatkârlar Stratejisi ve Eylem Planı hazırlık çalışmaları sürdürülmektedir.

Bakanlığımızca hizmet verilen diğer bir kesim ise çok büyük kısmı Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerden (KOBİ) niteliğini haiz olan kooperatiflerimizdir.

Bakanlığımızca, 2020 yılından bu yana Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) kapsamında kooperatiflerimize projeleri bazında makine-ekipman, demirbaş ve hizmet alımları ile nitelikli personel istihdamlarına yönelik olarak hibe destekleri verilmektedir. 2020-2024 döneminde ülkemiz genelinde 772 adet kooperatifin 826 projesi için 110,5 milyon TL tutarında destek sağlanmıştır. Kısa süre önce yapılan çalışmalar neticesinde ise kooperatiflerimizin makine-ekipman ve demirbaş alımlarına ilişkin destek limiti 1 milyon TL'ye, hizmet alımlarına (sergi ve fuar katılımı) ilişkin destek limiti 150.000 TL'ye, nitelikli personel için destek limiti yıllık 266.400 TL'ye, 2 adet personel içinse yıllık 532.800 TL'ye yükseltilmiştir.

Bakanlığımızca ayrıca 2025 yılının Uluslararası Kooperatifler Yılı ilan edilmesine istinaden planlanan çalışmalara devam edilmekte olup, bu yıl içerisinde ülkemiz kooperatifçiliğinin gelişimine hız kazandıracığına inandığımız 2025-2029 Kooperatifçilik Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın yayımlanmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

Son olarak, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu kapsamında istatistiksel bilgilerin saklanması, kullanıcıya sunulması, söz konusu alanlara ilişkin sistemlerin geliştirilmesi ve bu amaçla ulusal ve uluslararası bir bilgi ağı ve bilgi akış sisteminin oluşturulmasını koordine etme görevi Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) uhdesinde bulunmaktadır. Bu veriler TÜİK tarafından aylık ve yıllık bazda düzenli olarak ve şeffaf bir şekilde tüm kamuoyunun bilgisine açıktır.